

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ЧЕТИРИДЕСЕТ И ТРЕТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

КОМИСИЯ ПО ПРАВНИ ВЪПРОСИ

СТАНОВИЩЕ

НАРОДНО СЪБРАНИЕ	
Вх.№	653-03-45
Дата	23 / 08 / 2016 г.

911

ОТНОСНО: Доклад за прилагането на закона и за дейността на съдилищата през 2014 г., № 611-00-2, внесен от Висшия съдебен съвет на 27.05.2016 г. и Доклад за прилагането на закона и за дейността на съдилищата през 2015 г., № 630-00-4, внесен от Висшия съдебен съвет на 07.06.2016 г.

На свое заседание, проведено на 22 юни 2016 г., Комисията по правни въпроси разгледа Доклад за прилагането на закона и за дейността на съдилищата през 2014 г., № 611-00-2, внесен от Висшия съдебен съвет на 27.05.2016 г. и Доклад за прилагането на закона и за дейността на съдилищата през 2015 г., № 630-00-4, внесен от Висшия съдебен съвет на 07.06.2016 г.

На заседанието присъства председателят на Върховния касационен съд – г-н Лозан Панов, който представи докладите за прилагането на закона и за дейността на съдилищата през 2014 г. и 2015 г.

Докладите са изготвени на основание чл. 86, ал. 1 във връзка с чл. 84, т. 16 от Конституцията на Република България и чл. 30, ал. 2, т. 11 от Закона за съдебната власт.

Г-н Панов изрази необходимостта от спешни мерки за оптимизиране на работата на съдебната власт, като акцентира върху натовареността на съдиите, нуждата от съдебни сгради, обучение и повишаване на квалификацията на съдиите, съдебната администрация и информационното и техническо обезпечаване.

Като причина за бавното правосъдие и общественото недоверие и съмнение в ефективността на съдебната власт, той посочи неравномерната натовареност на съдилищата и съобщи, че през 2014 г. и 2015 г. средната натовареност за апелативните съдилища е била 8,45, съответно 8,71 дела на месец, като същевременно натовареността на съдиите в Софийски апелативен съд е съответно 11,51 и 12,29 дела на месец. Той обърна внимание, че Апелативният специализиран съд и Военно – апелативният съд са имали съответно средно по 2,45 и 1,28 дела на месец за 2014 г. и 2,06 и 1,47 дела на месец за 2015 г.

В регионален аспект натовареността на Окръжните съдилища също е много различна, като средната месечна натовареност на Софийски градски съд е 46,67 дела за 2014 г. и 32,66 дела за 2015 г. като в райони като Кърджали, Монтана, Търговище и Ямбол месечната натовареност е съответно между 5 - 6,7 дела месечно.

Г-н Панов посочи, че най-голяма разлика в натовареността на съдиите има в работата на районните съдии. В Софийския районен съд средномесечното натоварване е съответно 124,35 дела за 2014 г. и 117,25 дела за 2015 г., като в районните съдилища като Трън, Ардино, Крумовград, Ивайловград и Тополовград съдиите имат под 20 дела на месец.

Като решение за справянето с неравномерното натоварване на съдиите той определи прекрояването на съдебната карта, като отбеляза, че конкретни действия в тази посока са предприети през 2014 г. и са свързани с реструктуриране на част от военните съдилища и оптимизация на районните съдилища. В резултат на това с решение на ВСС от 06.02.2014 г. са закрити Военен съд- град Плевен и Военен съд – град Варна, както и съответните им прокуратури. Стремежът при оптимизация на работата на съдилищата, според г-н Панов, е да се изработи такава методика за определяне на натовареността на съдилищата, която да отчете освен броя на делата ѝ тяхната правна и фактическа сложност.

Като положителни при решаване на въпроса за неравномерната натовареност на съдилищата бяха отчетени законодателните предложения, направени през 2014 г., за изменения и допълнения в Наказателно-процесуалния и в Гражданско-процесуалния кодекс, приети през 2015 г. и които през 2015 г. доведоха до намаляването на броя на постъпилите дела във Върховния касационен съд и съсредоточаване на работата на Върховния съд върху уеднаквяване на практиката на съдилищата и неговата същинска тълкувателна дейност.

Той посочи, че въпреки усилията през 2014 г. и 2015 г. продължава да е налице недостиг на съдебни зали и стаи, като този недостиг имат в гр. София, гр. Варна, гр. Пловдив, гр. Велико Търново, гр. Благоевград, гр. Оряхово, гр. Етрополе и гр. Сливница. Поради липса на средства и забавени процедури през 2015 г. не са извършвани наложителни ремонти и реконструкции в сградите на редица съдилища, като в гр. Карлово, гр. Панагюрище, гр. Монтана и гр. Ямбол, където са необходими неотложни ремонти. Като съществен проблем беше отчетено и неосигуряването на достъп на хора с увреждания до сградите на органите на съдебната власт.

Положителна оценка в доклада за 2014 г. е дадена на модела на обучение на Националния институт по правосъдие, като се сочи, че в различни форми на обучение са се включили 2499 съдии, 101 съдебни помощници и 1983 съдебни служители. Като важни акценти в обученията през 2014 г. е отчетено повишаването на квалификацията на магистратите в областта на бежанското право, допълнителните обучения на тема „Видове корупционни престъпления – разследване и борба с корупцията“ и „Инструменти за правно сътрудничество – международна правна помощ в досъдебното производство“.

Като приоритет за подобряване на работата на съдилищата през 2014 г. и 2015 г. е посочена необходимостта от определяне на броя на служителите в съдилищата спрямо натовареността на съответния съд, като се отчита спецификата на отделните звена.

Общото съотношение на служителите към броя на магистратите е 1,33 през 2014 г. и 1,31 през 2015 г. Най-голяма необходимост от служители се наблюдава в Софийски апелативен съд, където съотношението магистрат – служител е 1,11 през 2014 г. съответно 1,06 през 2015 г., като същевременно това отношение в Военно-апелативния съд е съответно за двете години 2,00 и 2,17 служителя на един магистрат.

През 2014 г. е интегрирана успешно Единна информационна система на отделните съдилища, като стремежът в периода 2014 г. и 2015 г. е въвеждането на електронното правосъдие и създаването на електронно досие на всяко дело, електронен обмен на документи и връчването на електронни призовки, като и през 2015 г. остава отворен въпроса за въвеждане на минимални стандарти относно интернет страницата на различните съдилища.

Видно от изложените данни в доклада за 2014 г. броят на всички дела за разглеждане, без тези във ВКС, е 655 297, от които 465 437 дела са приключили със съдебен акт по същество, 81 025 дела са прекратени и 108 835 дела са неприключили в края на годината.

За 2015 г. броят на разгледаните дела е 623 680, от които 448 123 са приключилите дела със съдебен акт по същество, 77 895 са прекратените дела и 97 664 са неприключилите дела в края на годината.

Същевременно броят на съдиите на щат в окръжните съдилища през 2014 г. е 777 съдии, като те са имали за разглеждане 115 230 дела, а през 2015 г. техният брой е 781 съдии с общ брой дела за разглеждане 114 550 дела. Данните показват, че през 2014 – 2015 г. се наблюдава тенденцията към намаляване на новопостъпващите дела в окръжните съдилища.

В районните съдилища към областните центрове броят на съдиите през 2014 г. е 631, като общият брой на делата за разглеждане е 343 720. За 2015 г. съдийският щат на районните съдилища към областните центрове е 639, като на тях са разпределени 359 543 дела. В останалите районни съдилища броят на съдиите е съответно 361 съдии за 2014 г. и 356 съдии за 2015 г. като общият брой дела, които са разглеждали е 125 961 за 2014 г. и 132 670 дела за 2015 г.

Средната натовареност на съдиите във всичко съдилища е съответно 30,17 дела месечно за 2014 г. и 32,1 дела за 2015 г. За районните съдилища в областните центрове данните показват месечна натовареност от 59,20 дела за 2014 г. и 61,32 дела за 2015 г. В окръжните съдилища натовареността на месец е 15,49 дела за 2014 г. и 14,69 дела за 2015 г., като в апелативните

съдилища натовареността е съответно 8,45 дела за 2014 г. и 8,71 дела за 2015 г.

Данните показват неравномерно натоварване на съдиите от апелативните и окръжните съдилища, като за двете години се запазва тенденцията за много ниска натовареност във военните и специализираните наказателни съдилища. Заповедните производства са 51 %, съответно 54 % от делата през 2014 г. и 2015 г., което сочи, че действителната натовареност на районните съдилища се е увеличила. При наказателните дела най-голям брой дела през 2014 г. са разглежданите за престъпления против собствеността, следвани от общоопасните престъпления и престъпленията против стопанството и личността. През 2015 г. най-голям е броят на разгледаните дела за общоопасни престъпления, следвани от престъпления против собствеността, стопанството и личността.

Общо през 2014 г. във ВКС са постъпили 13 349 дела, от които 2 032 дела в Наказателна колегия, 7 519 дела в Гражданска колегия и 3 808 дела в Търговска колегия. През 2015 г. постъпилите дела са 11 748 дела, от които 1669 в Наказателна колегия, 6367 в Гражданска колегия и 3712 в Търговска колегия. Анализът показва, че общият брой на делата за разглеждане заедно с неприключилите до 1 януари 2015 г. дела е 16 193 дела, като през 2015 г. са решени 12 113 броя дела, а през 2014 г. техният брой е 13 377.

През 2014 г. за касационна проверка са постъпили 682 наказателни акта, постановени от апелативните съдилища, а през 2015 г. техният брой е 743. Същевременно през 2014 г. $\frac{1}{4}$ от постъпилите наказателни дела са отменени и върнати за ново разглеждане на апелативните съдилища, като за 2015 г. делът на отменените и върнати дела е 14 %.

Актовете на Софийския градски съд и на окръжните съдилища, по които е извършен касационен контрол са 720 дела за 2014 г. и 640 дела за 2015 г., като най-малко дела са постъпили от окръжните съдилища в гр. Силистра, гр. Смолян, гр. Търговище и гр. Перник. С най-добри показатели съобразно упражнените правомощия на ВКС през 2014 г. са постановените наказателни актове на: СГС, окръжен съд (ОС) - Хасково, ОС - Благоевград, ОС - Пловдив и ОС Пазарджик, а през текущата 2015 г. данните сочат за най-малко върнати дела на: ОС - Благоевград, СГС, ОС - Пловдив, и ОС - Пазарджик.

През 2014 г. Наказателната колегия на ВКС е разгледала 550 дела на районни съдилища, от които 365 дела по частни производства, като данните за 2015 г. са съответно 478 дела, от които 332 дела от частен характер. Анализът на причините за отмяна на съдебните актове показва, че най-честото основание за отмяна е съществено нарушение на процесуалните правила при постановяване на акта.

Предмет на проверка пред Гражданската колегия на ВКС през 2014 г. са 1402 съдебни акта, постановени от апелативни съдилища, като отменени

изцяло и върнати са 100 дела (7,13 %), обезсилени са 23 (1,63 %), пререшени са 74 дела (5,28 %) и оставени в сила - 217 решения (15,48 %). Броят на апелативните актове в производството по допустимост на касационно обжалване е 999, от които 299 (30%) са допуснати до касация. За 2015 г. са били предмет на проверка общо 1380 акта на апелативните съдилища, като отменени изцяло и върнати са 92 дела (6,67 %), обезсилени са 34 акта (2,45 %) и пререшени - 24 (1,74 %) от тях. Недопуснатите до касационно обжалване са 813 акта или 59 % от общия брой актове.

Предмет на касационна проверка на окръжните съдилища през 2014 г. са 5 122 дела, от които предмет на производството по допускане на касационно обжалване са 3 188 дела, като недопуснатите до касация са 2 452 дела (77 %). За 2015 г. предмет на касационна проверка на постановени от окръжните съдилища са били 4 450 дела, като недопуснатите до касация са 2653 дела или 60 % от всички актове.

Предмет на молби за отмяна на влязло в сила решение и отмяна на актове за връщане на молбите за отмяна са 453 акта за 2014 г. и 392 акта за 2015 г.

В дискусиата взеха участие народните представители Петър Славов и Димитър Делчев.

Г-н Славов постави въпроса за свръхнатовареността на районните съдилища и за възможността за преразпределение на заповедните производства сред останалите районни съдилища в страната.

Г-н Панов отбеляза, че електронното правораздаване е приоритет в съдебната система, но по повод възможността за преразпределение на заповедните производства между останалите районни съдилища, следва да се отчете и съобрази принципът на случайно разпределение на делата, както и, че заявителят подава заявлението за издаване на заповед за изпълнение в удобен за него съд и следва да получи съдебния акт от същия съд, където е депозирал заявлението.

В резултат на проведеното гласуване, Комисията по правни въпроси с 15 гласа „за”, 0 гласа „против“ и 0 гласа „въздържал се”, прие Доклад за прилагането на закона и за дейността на съдилищата през 2014 г., № 611-00-2, внесен от Висшия съдебен съвет на 27.05.2016 г. и Доклад за прилагането на закона и за дейността на съдилищата през 2015 г., № 630-00-4, внесен от Висшия съдебен съвет на 07.06.2016 г. и предлага на Народното събрание проект на решение за приемането им.

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ЧЕТИРИДЕСЕТ И ТРЕТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Проект!

РЕШЕНИЕ

**за приемане на Доклад за прилагането на закона и за дейността
на съдилищата през 2014 г.**

Народното събрание на основание чл. 86, ал. 1 във връзка с чл. 84, т. 16 от Конституцията на Република България и чл. 30, ал. 2, т. 11 от Закона за съдебната власт

РЕШИ:

Приема Доклада за прилагането на закона и за дейността на съдилищата през 2014 г..

Решението е прието от 43-то Народно събрание на 2016 г. и е подпечатано с официалния печат на Народното събрание.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ:

ЦЕЦКА ЦАЧЕВА

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ЧЕТИРИДЕСЕТ И ТРЕТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Проект!

РЕШЕНИЕ

**за приемане на Доклад за прилагането на закона и за дейността
на съдилищата през 2015 г.**

Народното събрание на основание чл. 86, ал. 1 във връзка с чл. 84, т. 16 от Конституцията на Република България и чл. 30, ал. 2, т. 11 от Закона за съдебната власт

РЕШИ:

Приема Доклада за прилагането на закона и за дейността на съдилищата през 2015 г.

Решението е прието от 43-то Народно събрание на 2016 г. и е подпечатано с официалния печат на Народното събрание.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ:

ЦЕЦКА ЦАЧЕВА

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
КОМИСИЯТА ПО ПРАВНИ ВЪПРОСИ:**

ДАНАИЛ КИРИЛОВ